

דרך הדלת האחרית

אנחנו רוצים להעלות כאן הצעה מהפכנית: להקים קרן השוואה ממשלתית.
כלומר: תשתמש הממשלה בהכנסה נוספת זו כדי לתמוך באותו חלק ממשלמי התוספת שאינו יכול לעמוד בעול זה, ושיהגביו העול המוגבר הוא בלתי-צודק.
יכולים להיות קריטריונים שונים: הכנסת האיש, טיב המשכר, טיב העסק הפועל במושכר, וכו'.

שני הקצוות של חבל-תליה

ומצד שני: הקטנת העול על בעלי-בתים מיעוטי-כוח, שרכושם הוא עיקר הכנסתם ואין ברכושם זה כדי להבטיח להם הכנסה הוגנת, בגלל החוק של המדינה. הממשלה וה עירייה חייבות להתחשב בבצבם בעת חישוב הארנונה.
כלומר: אל תוטל הארנונה באופן עיוור על הרכוש המושכר, אלא תילקח בחשבון ההכנסה הריאלית הנובעת מרכוש זה.
יש להזכיר שוב את אשר אמרנו בהצעתנו לסדר-היום: יש להקטין את מס-הרכוש העירוני על בעלי-בתים שלא לקח דמי-מפתח, ולהשתתף למס-הרכוש שמשלם בעלי-בתים שגבה דמי-מפתח והלוקח על כן דמי-שכירות מוקטנים.
בכלל, כבוד היושב-ראש, יש לערוך רבייה כללית לגבי נוהלי המיסים החלים על בתיה-שכרה. פה יש אינטרס משותף גם לדייר וגם לבעל-הבית: זה וגם זה מעוניינים בכך שיהיה מיבחר גדול של דירות-השכרה. שהשכיר הי פשוט יכול לבחור בין רכישה ודירה לבין שכירות דירה בתנאים כלכליים סבירים.

מי שבונה להשכרה בתנאים כאלה, הריהו בעל עסק, ויש להתייחס אליו בתור שכזה. לא די בשיחור חומרי-בניה ממסס מופרז. לא די גם בשיחור מיבנים חדשים מהגנת הדייר. יש להתייחס אל בית להשכרה כאל מכשיר-עבודה, כאל מקור-הכנסה, ולא כאל רכוש רדום.
המשכיר צריך לשלם את המס החל על כל בעל-עסק, על כל בעל-הכנסה — כלומר, את מס ההכנסה, ללא תוספות המיוחדות רק לו, כמו מס-רכוש עירוני ומסי רכוש ואר-נונה ממשלתיים.

אייאפשר להחזיק את החבל בשני הקצוות — כי כך הוא הופך חבלת-ליה לכל ענף הבנייה להשכרה.

ומי טובל:
זה שאינו בונה — אינו טובל.
טובל מי שזקוק למיבנה זה, שאינו יכול להשיג דירה להשכרה בתנאים סבירים.

מי משלם דמי-מפתח

ועוד רעיון: מדוע קובעת הצעת-החוק שלפנינו, כמו קוד-מחה משנת 1962, פרק זמן נוקשה של עשר שנים להנחה בדמי-שכירות? למי ששילם דמי-מפתח?
מדוע דווקא עשר שנים? מה השיקול?
האם אין להבחין פה בין בניינים שניבנו לפני קום המדינה, לבין אלה שהוקמו לאחר מכן? האם אין הבדל בין המיקרה בו גבה בעל-הבית לעצמו את כל דמי-המפתח, לבין המיקרה שבו קיבל רק שליש?
האם אין מקום לדירוג בשיעורי ההנחה לפי אורך התקופה?

ולבסוף, הערה קטנה: מדוע חל השיחור ממחצית הי העלאה רק על מי ששילם דמי-מפתח עד אחד באוקטובר 1966? מה הטעם?
מדוע לא על כל אדם ששילם ושישלם דמי-מפתח?
כבוד היושב-ראש, אנחנו נצביע בעד העברת ההצעה לוועדה, מתוך תקווה ותביעה כי אחרי קבלת חוק זה תחזור הכנסת ותקיים דיון מקיף, ממצה ונוקב בבעיה כולה.

מן הריון הזה לא מתחייבות שום תוצאות. אילו היו פותחים את הדלת בפני דיון כללי בבעיה זו, היו צריכות הסיעות להכריע בין בעלי-בתים והדיירים. והן אינן רוצות להכריע — כי כך היו מפסידות קולות, אם מכאן ואם מכאן. הממשלה הגישה לבית הצעת-חוק קטנה, שאינה משנה במאומה את עיקרי הדברים. זהו חיקון טוב, כשלעצמו. אבל אני שואל: האם צריכה הכנסת לספל בבעיה הגדולה אגב דיון בחיקון קטן כזה?

האם זוהי דרך מכובדת לבית-המחוקקים? האם בכלל אפשר ללבן בעיה שהיא בליכך גדושה טענות צודקות, משני הצדדים, אגב דיון בתיקון מושגי?

ואם הממשלה עומדת על כך — ובצדק — שהתיקון ית-קבל בקריאה אחרונה עוד לפני תום המושב הנוכחי, האם ייתכן דיון רציני אפילו בוועדה?

כבוד היושב-ראש, הבעיה האמיתית העומדת בפני הבית היא: מה לעשות בחוק הגנת הדייר?

מתגבשת במדינה דיעה כללית כי דרושה מהפכה בכל מערכת החקיקה בשטח זה, שיש לבחון את הכל מחדש.

יש לבדוק את הצרכים האמיתיים של המדינה ושל האזרחים, לאור האתגרים של המציאות בשעה זו — הצורך בדירות להשכרה, עידוד נידות העובדים להבראת המשק, מניעת עיוותים ועולות משני הצדדים.

הריון של היום אינו יכול לשמש תחליף לחיכוך רציני ומקיף זה. לכן אנחנו מעלים את התביעה שהבית ישוב וידון במכלול הבעיות, גם אחרי שהצעת-החוק זו תתקבל בקריאה אחרונה. על הכנסת למצוא זמן לכך במושב הקרוב.

הצעה מהפכנית

לגופם של הדברים, כבוד היושב-ראש, לא נחזור על הצ-עותינו המפורטות שהשמענו בשבוע שעבר, כאשר נימקנו את הצעתנו לסדר-היום. נגיש היום רק כמה נקודות, שי עלתן לא התעכבנו דו-עלהן בעת הדיון הי-קודם.

התופעה העיקרית הי-מודקרת לעינינו, לאור התקנות החדשות, היא ריבוי העיוותים לשני הי-צדדים — עיוותים שאי-אפשר, כנראה, למנוע אותם לחלוטין במסגרת חוק הגנת הדייר.

יש אנשים המשלמים פחות מדי על דירות פאר, ללא כל השקעה, המשלמים עבור שכר-די-רה בשדרות רוטשילד כי-תל-אביב חמישה אחוזים מהכנסתם החדושת, ואף פחות מזה. ויש בעל-מלאכה קטנים, המתלבטים במשבר הנוכחי, אשר העלאה של עד 100% היא לגביהם עול קשה מנשוא.

אחת בעל-מלאכה שילם דמי-מפתח, נגיד לפני 12 שנים, שלא היו צנועים מבחינתו. לעומת זאת יש לקחת בחשבון תוסעה שניה, שאסור לשכחה ולרגע: למעלה מחמישים אחוז מן המיליונים של התוספת זורמים ישר לכיס הממשלה — הן כבעלת-הבית של מחצית המיבנים, הן כמקבלת מס-הכנסה.

יוצא שהנהגת העיקרית מן ההעלאה היא הממשלה עצמה — בסכום שאני מעריך אותו, באופן הגם ביותר, בתוספת של כ-8 עד 10 מיליון ל"י לשנה. מה קורה בכסף זה?

שלמה רוזן

להלן נאומי של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח על הצעת-החוק הממשלתית, שבאה לשחרר דיירים, ששילמו דמי-מפתח, ממחצית ההעלאה החדשה של שכר-הדירה. שיחור זה חל על מי ששילם דמי-מפתח לפני פחות מעשר שנים.

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה.
לפני שבוע בלבד העלינו, בהצעה דחופה לסדר-היום, את הדרישה שהבית הזה יקים דיון כולל ומקיף על מכלול הי-בעיות הקשורות בחוק הגנת הדייר, תוך בירור וליבון הי-טענות של בעלי-בתים והדיירים גם יחד.
אמרנו, בקיצור, שכאן עומד מוד צדק, שזה נוגע לפחות לעשרים אחוזים מתושבי המדינה, ושלא ייתכן כי בית-המחוקקים הריי-כונני של המדינה לא יתן את דעתו על בעיה זו.

בין הפח והפחת

הצעתנו נדחתה ברוב מכריע. הבית קבע כי אינו רוצה לדון בסוגיה זו.

אפילו סיעת גח"ל — שחברה, מר פרלשטיין, תבע מי-איתנו בכחב לדרוש דיון — הצביעה כולה נגד הצעתנו. אני חמה במקצת על חברי-הכנסת אברמוב (גח"ל), שבא היום, ובנאום שהיה מלאכת-מחשבת של תימרון בין הפח של בעלי-בתים והפחת של הדיירים, הוא תבע דיון. הוא הכיע תקווה שבועדה יערך דיון כזה. אם כך, מדוע זה הצביעה סיעתו בשבוע שעבר נגד דרישתנו הפשוטה שהי-בית יקים דיון?

שולמית אדוני (מפא"י): היא ידעה שידונו היום בהצעת-החוק.

אבנרי: מייד אומר לך מה ההבדל בין דיון על הצעתנו לבין דיון על הצעת-החוק של היום. חברי-הכנסת פושר (מפא"י), שגם אירגונו (בעלי-המלאכה) תבע מאיתנו לדרוש דיון, נמנע לפחות מהצבעה. סיעת מפ"ם, שצביעה — חברי-הכנסת ש"ס-טוב — השמיע זה עתה נאום בו גילה שהוא שש לקראת דיון, ומקוה שייערך דיון כזה בוועדה — גם היא הצביעה נגד הצעתנו לפני שבוע.

כל דברי חברי-הכנסת ש"ס-טוב היום חזרו על ההצעות ש-אנחנו הצענו בשבוע שעבר. אך גם סיעתו הצביעה נגד הצעתנו, אז שלא נכחה באולם בעת ההצבעה.

שלמה רוזן (מפ"ם): מי מאושר כמות...

אבנרי: אני פשוט תמה מדוע סיעת מפ"ם היא בעד דיון כאשר מדברים על הצעת-החוק מישראל, ואילו כאשר מדברים על עיקרי הדברים, הנוגעים ל-200 אלף דיירים, היא מצביעה נגד דיון. אם עלי-יד הצבעה באולם, אם על ידי אי-נוכחות באולם, כאן מתקיים פסוק של לנין, שאמר שיש אנשים המצביעים ברנליים.

איך מתחמקים מאחריות

אחרי שהכנסת הורידה את הצעתנו מסדר-יומה, ועלידי כך סגרה את הדלת הראשית בפני דיון רחב וממצה כשאלה סבוכה ורבתי-פנים זו, נפתחה עתה דלת אחרית, וזרכה מתפרצים כיום חברי-הכנסת הנכבדים, שהצי-ביעו לפני שבוע נגד הדיון.

ועכשיו אנני לך מה ההבדל, חברת-הכנסת אלוני. ההבדל הוא בכך שהדלת האחרית בטוחה, שאין בה סיכון. כי מן הדיון של היום לא מתחייבות שום מסקנות מעשיות. בעד הצעת-החוק שלפנינו יצביעו כולם — וגם אני. איך אפשר להצביע נגדה? הרי היא באה רק לתקן עיוות קטן, הנובע מן הבעיה הגדולה.

- דיין, למרות שהממשלה ניצרה את חוצנה משליחותו בארצות-הברית ובוויאטנאם?
- **נסיעות ספורטאים:** מדוע אין משחררים ממס-סיעות ספורטאים הנוסעים בשליחות המדינה לחו"ל?
 - **ציוד ספורטאי:** מדוע מוטל מכס ומס-קניה על ציוד ספורטאי לשימוש אישי?
 - **ביקורים בפארים:** שאלה לראש-הממשלה: מאז כינון הממשלה הנוכחית, מי משרה ביקר בצרפת, מה היתה מטרת כל ביקור, למי מן השרים נערכו קבלות-פנים רש-מיות, וכמה שהה כל שר בצרפת?
 - **כרטיסים לחיילים:** מדוע אין סידור משיעור-צון המאפשר לחיילים לרכוש בפועל כרטיסים זולים לקולנוע ולמופעי-בידור אחרים?
 - **פירוז אטומי:** מהי תגובת ממשלת ישראל על הצהרתו של נשיא מצרים, כי הוא מוכן להסכים לפירוז גרעיני אפל?
 - **פשעי מלחמה:** מדוע אין ישראל פועלת כדי שהמשרה הבינלאומית ("אינטרפול") לא תסוג פשעי-מלחמה נאציים, כפשעים מדיוניים, שאין היא מספלת בהם?
 - **חינוך מיני:** האם מעניקים בבתי-הספר התיכוניים והעממיים בישראל חינוך מיני? אם כן, באילו כיתות ובאילו אופן?
 - **עיתונים בצה"ל:** לפי איזה מפתח מומין צה"ל עיתונים יומיים למען חייליו? האם יש בכך שיטה של פרוטקציה מפלגתית?

אולם על כל פעולותינו השבוע היתה פרושה הי-צפייה לחיכוך הממשמש ובא, שהוא בשבילנו החי-כוח החשוב ביותר של השנה: הדיונים על התיקור-נים בחוק לשון הרע.

תמיד נכון שהוא משרת במילואים בחופשתו. אם הסטודנט נבחן במועד ב, הרי חופשתו היתה צריכה לשמש כהנה לבחינות. אם הוא נקרא בחופשה זו למילואים, זה מסיל עליו מעמסה גדולה מאוד. זה מפלה אותו לרעה לגבי הסטודנט שלא נקרא למילואים. לכן אני סבור שצריך להתייחס באופן ליברלי לתביעתו הכספית.

עוד באותו יום הגשנו לוועדה הסתייגות, בה תבענו לקבוע לסטודנטים מינימום של 350 ל"י לחודש.

טיולים בפאריס וחינוך מיני

● **ב השבוע** נענו כמה וכמה שאלות שלנו. אחת, מאלפת במיוחד, נגעה לכסף שי-משלם הממשלה לעיתונות (ראה במדינה). סידרה שלמה נגעה למצב בבתי הקולנוע.

● **זמני ההצגות:** מדוע אין הממשלה מחייבת את בתי-הקולנוע להודיע לקהל בפירוש מתי מתחילה הקרנת הסרט העיקרי, כך שהקהל לא יוכרח לראות את סרטי-הפיר-סומת? שרה-מיססרה-תעשייה, חיים צדוק, הודיע כי הוא פועל כדי להנהיג נוהג זה לעלידי-הסכמה-מרצון של הבעלים. אם זה לא יצלח, הבטיח השר, יסקול הנהגת תקנה מחייבת.

● **המחסור בחשמל:** שרה-פיתוח, משה קול, הבטיח לעשות מאמץ מכסימלי כדי להעביר את ההשקאה לשעות הלילה, כדי למנוע הפסקת-חשמל לאוכלוסיה בשעות-השיא.

● **שאלות חדשות שהגשנו כלל, בין השאר:**

● **דיין באמריקה:** האם נכון שגנריר ישראל בושינגטון ערך מסיבה לכבוד ח"כ